

บันทึก

เรื่อง การพิจารณาปัญหาการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการเช่านาตามมาตรา ๘
แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ สร.๐๒๐๓/๑๙๖๕ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอให้พิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำตำบลตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยกับนายปูลณະ สิทธิประภา (กรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย) มีความเห็นขัดแย้งกัน โดยมีข้อเท็จจริงว่า ในขณะนี้ กระทรวงมหาดไทยได้ตั้งคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยแต่งตั้งกำนันแห่งท้องที่ที่มีการเช่านาในอำเภอนั้นทุกคน แต่งตั้งผู้แทนผู้เช่านาประจำตำบลที่มีการเช่านาไว้ตำบลละห้าคน และแต่งตั้งผู้แทนผู้ให้เช่านาประจำตำบลที่มีการให้เช่านาไว้ตำบลละสามคนเป็นกรรมการประจำของแต่ละตำบลภายในเขตอำเภอนั้น และเมื่อมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับการเช่านาในตำบลใด ก็เรียกกำนันแห่งท้องที่ที่มีการเช่านาซึ่งเกิดกรณีพิพาทหนึ่งคน และเรียกเฉพาะผู้แทนผู้เช่านาห้าคนและผู้แทนผู้ให้เช่านาสามคนซึ่งได้แต่งตั้งไว้เป็นประจำเฉพาะตำบลนั้นเพียงตำบลเดียว มาประชุมร่วมกับกรรมการโดยตำแหน่งอื่นซึ่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๘ เพื่อวินิจฉัยสั่งการในนามของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ ซึ่งการแต่งตั้งและการประชุมของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอดังกล่าวนี้นั้น กระทรวงมหาดไทยเห็นว่าเป็นวิธีการที่ถูกต้องและสอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ แต่นายปูลณະ สิทธิประภา (กรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย)

มีความเห็นว่า วิธีการแต่งตั้งและการประชุมดังกล่าวของกระทรวงมหาดไทยไม่ถูกต้องตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ และการประชุมเพื่อวินิจฉัยกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นในตำบลใดก็ตาม ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการประชุมที่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะการประชุมนั้นมีองค์ประชุมไม่ครบถึงหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการเช่านา ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยได้พิจารณาตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) แล้วเห็นว่า

องค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอจะต้อง

ประกอบด้วยบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๘^๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ คือ มีนายอำเภอ เกษตรอำเภอ พนักงานที่ดินอำเภอ กำนันทุกคนแห่งท้องที่ที่มีการเช่านา ทุกท้องที่หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหนึ่งคน ผู้แทนผู้เช่านาประจำตำบลที่มีการเช่านา รวมกันทั้งหมดห้าคน และผู้แทนผู้ให้เช่านาประจำตำบลที่มีการให้เช่านาสามคน รวมกันทั้งหมดสามคน เป็นกรรมการในการประชุมก็ต้องมีจำนวนกรรมการตั้งแต่ครั้งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดซึ่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๘ จึงจะมีองค์ประชุมตามมาตรา ๑๕ และเป็นองค์คณะที่สมบูรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเช่านา เพื่อใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙^๒ จะแบ่งแยกจำนวนกรรมการในคณะกรรมการนี้ไปวินิจฉัยเฉพาะกรณีพิพาทที่เกิดในแต่ละตำบลไม่ได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติใดในกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจไว้ ฉะนั้น วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดแยกคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ ออกเป็นคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอประจำตำบลต่างๆ เพื่อวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับการเช่านาในตำบลนั้นๆ จึงไม่ถูกต้องตามนัยแห่งมาตรา ๘ และจำนวนกรรมการที่จะนับเป็นองค์ประชุมสำหรับการประชุมก็ไม่ถูกต้องตามมาตรา ๑๕^๓ ด้วย

^๑ มาตรา ๘ ในอำเภอหนึ่งๆ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอคณะหนึ่ง ประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธาน เกษตรอำเภอ พนักงานที่ดินอำเภอ กำนันแห่งท้องที่ที่มีการเช่านา หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหนึ่งคน ผู้แทนผู้เช่านาประจำตำบลที่มีการเช่านาห้าคน และผู้แทนผู้ให้เช่านาประจำตำบลที่มีการให้เช่านาสามคน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้ปลัดอำเภอโทฝ่ายปกครอง เป็นเลขานุการ

สำหรับเขตในกรุงเทพมหานครเขตใด ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าไม่สมควรมีคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ระบุงบเขตที่ไม่ต้องมีคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ

การคัดเลือกผู้เช่านา และผู้ให้เช่านา เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้แทนผู้เช่านา และผู้แทนผู้ให้เช่านา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกันกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๒ มาตรา ๙ คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดอัตราค่าเช่านาชั้นสูงของพืชหลัก ตามการจำแนกคุณภาพของที่ดินแต่ละท้องที่ในเขตอำเภอ

(๒) พิจารณาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเกี่ยวกับการเรียกเก็บหรือการชำระค่าเช่านาตามคำร้องขอของผู้ให้เช่านา หรือผู้เช่านา

(๓) อำนาจหน้าที่อื่น ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัดมอบหมาย

การกำหนดอัตราค่าเช่านาชั้นสูงตาม (๑) ให้กระทำอย่างน้อยทุกสามปี และให้เปิดเผยไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและที่ทำการตำบลทุกตำบล

^๓ มาตรา ๑๕ การประชุมของคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการควบคุมการเช่านาประจำอำเภอ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจำเป็นต้องประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการ

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๙

ลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
ห้ามมิให้กรรมการซึ่งเป็นคู่กรณีในกรณีพิพาท อยู่ในที่ประชุมและใช้สิทธิในการพิจารณา
กรณีพิพาทนั้น